4ՕՐԴ ՏԱՐԻ — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 6/19 ՕԳՈՍՏՈՍ 1909 — ԹԻՒ 1444

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՇԱՀՆԱԶԱՐ

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒԻՆ
ՊՈՒԼԻՍ, ՊԱԳՊԸ — Ա.ԼԻ ՃԱՏՏԷՍԻ
Էթրուսոսուա (Սեֆէթճէի) փողոց թիւ 38

BUREAUX DU JOURNAL HAÏRENIK
Avenue de la Sublime-Porte rue Eboussuoud No. 38
CONSTANTINOPLE

10 ՓԱՐԱ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ
ՕՐԱԳԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ Համար	300 թիւ	75 դրշ.	Մէճիտ
» »	150 »	40 »	»
Գաւառներու	300 »	100 »	»
»	150 »	50 »	»
Օտար երկիր	300 »	25	ֆրանք
Ռուսիա	300 »	10	րուպլի

(Միւս պայմանները տեսնել հրտ. երեսը)
Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն
ետ չի դարձուիր։

درعلیه باب عالی جاده‌سنده ابوالسعود سوقاغی نومرو ۳۸
غزته‌سی اداره‌سنه «هینه‌یر»

10 ՓԱՐԱ

ՄԱՆԱՆԱՅԷՆ ՀԱՅԵՐՈՒԻՆ ԲԱԺԻՆԸ

Մէպուսական ծովակը վարկ մը քաւէարկեց հարիւր ուսանող եւրոպական բարձր կրթարաններ ղրկելու համար, բայց երեքհեւերկի և այլ կարդի պատահական ծախքերու ճիշդ հաշիւը երբէ չէր աներեւնար, կրթական նախարարութիւնը պիտի կրնայ իրեն արտասագրելի եղած դումարով միայն ճամարտաւն հոգի ընարել։

Ա.յլեւս ջնջուած է այն հին սովորութիւնը, որուն համեմատ, կառավարութիւնն այս տեսակ պատրաստներու մէջ ամէն տեղի համար որոշ թիւ մը կ'որոշէր։

Երբոր, օրինակի համար, Կաստամոնիի Վիլայէթը հիմնուելու կու գար, ատոր վերաբերեալ կանոնագիրը կ'որոշէր ձրի Հայ աշակերտներու թիւ մը, որու վրայ հիմնուած, Պատրիարքարանն յանձնած միջնամած է այդ իրաւունքին կիրարկութիւնը պահանջելու և նպաստ իր հօտի աշքատ ու ուշիմ մանչերուն։

Ա.յս վարժարանական հայ բարիքը կ'ունենար իր նմանը վարչական, դատական ժողովներու մէջ, ուր պէտք էր որ պատուէրն այսքան թուրք պաշտօնեայի լրոյ այսքան ալ Հայ և Յոյն, Լայլն։

Իրիմու պատերազմէն ետք, երբ Տաճկաստան խոստացաւ քրիստոնեաներուն վիճակը բարւոքել, տեսաւ որ միւս ցեղերու փորձառութեան իրաւունքը չարդելով էր որ կրնար ճշմարիտ գոհացումի դռացումը ձեռնհաս անոնց մէջ։ Երբեք ատեն, եւրոպա իրեն յատուկ դործերու մէջ միայն մեծամասնութեան իրաւունքին աւելի երբ կրզպաձելէ ետք, այժմ հետամուտ է գտնել միջոց մը, որով ազահողովին նաեւ փոքրամասնութեան իրաւունքները։ Վերջապէս, ասոնք ալ իրականութիւն են։ Ցուստ փաշայի, Ալի փաշայի Տաճկաստանն այս փորձառութեան գալափարն ընդունած և անոր իրաւունքը յարդած էր։

Օսմ. Սահմանադրութիւնն այս ամէնը փոխեց։ Միայն Օսմանցի կայ, ըսաւ, չկայ ալ Հայ, ոչ Յոյն, ոչ Պուլկար։ Միայն մեծամասնութիւն կայ, ըսաւ, չկայ փոքրամասնութեան իրաւունք։ Եւ, ատոր հետեւանքն այն կը թուի ըլլալ թէ մենք Հայերս իրաւունք պիտի չունենանք պահանջել որ եւրոպա ղրկուելու համար նշանակուած հոգ թանասան ուսանողներէն որչ մէկ մը Հայ ըլլայ։

* * *

Օսմանեան Խորհրդարանը ճշմարիտ մտահոգ մը անձրեւել տուաւ դպրոցական աշխարհին վրայ և, ըստ երեւոյթին, դալ ատլի ալ նոյն առատաձեռնութեամբ պիտի վարուի։ Ինչ է Հայերուն բաժինն այս մտահոգութեան։ Բան Հայ ցեղին չատուկ բան մը չի կայ, բայց այն Հայ աշակերտներն որ պիտի կրնան յաջողապէս մրցիլ Թուրք աշակերտներու հետ, պիտի չահին մրցանակը։ Ամենուն երեք հարիւր ֆրանք և երեքհեւերկի ծախք, բարձր կրթական չրջան մը քաղաքելու համար, ինչ որ նիւթական համեմատ պիտի ըլլայ եր-կու, երեք, հինգ տարի։

Մրցումը բացատած է, որուն կրնան մասնակցիլ բոլոր Թուրք պետական նախակրթարաններէ ելած չրջանաւարտները, նոյնպէս անոնք որ պաշտօնական արտօնագրով բացուած նախակրթարաններէ վկայական ունեն։ Այդէն վկայական ունեցողն ալ մասնաւոր տեղացու մը չի կաղմեր, քանի որ մրցումին համար նշանակուած նիւթերուն վրայ քննութիւն տալ հարկաւոր է։ Ցայտնի է թէ մեր Հայ աշակերտները Թուրքերէնի կողմէ տակաւ ըլլալով եր-կիւղ կրնար ըլլալ որ տարիա պատճառ մը ըլլայ անոնց մերժուելուն։ Կրթական նախարարութեան դիմեցինք խնդրանք որ տարադրելի եղած դումարով միայն եօթանասուն հոգի ընտրել։

Ա.յլեւս չնչուած է այն հին սովորութիւնը, որուն համեմատ, կառավարութիւնն այս տեսակ պատրաստներու մէջ ամէն ցեղի համար որոշ թիւ մը կ'որոշէր։

Երբոր, օրինակի համար, Կաստամոնիի Վիլայէթը հիմնուելու կու գար, ատոր վերաբերեալ կանոնագիրը կ'որոշէր ձրի Հայ աշակերտներու թիւ մը, որու վրայ հիմնուած, Պատրիարքարանն յանձնած միջնամած է այդ իրաւունքին կիրարկութիւնը պահանջելու և նպաստ իր հօտի աշքատ ու ուշիմ մանչերուն։

Ա.յս վարժարանական հայ բարիքը կ'ունենար իր նմանը վարչական, դատական ժողովներու մէջ, ուր պէտք էր որ պատուէրն այսքան թուրք պաշտօնեայի լրոյ այսքան ալ Հայ և Յոյն, Լայլն։

Իրիմու պատերազմէն ետք, երբ Տաճկաստան խոստացաւ քրիստոնեաներուն վիճակը բարւոքել, տեսաւ որ միւս ցեղերու փորձառութեան իրաւունքը չարդելով էր որ կրնար ճշմարիտ գոհացումի դռացումը ձեռնհաս անոնց մէջ։ Երբեք ատեն, եւրոպա իրեն յատուկ դործերու մէջ միայն մեծամասնութեան իրաւունքին աւելի երբ կրզպաձելէ ետք, այժմ հետամուտ է գտնել միջոց մը, որով ազահողովին նաեւ փոքրամասնութեան իրաւունքները։ Վերջապէս, ասոնք ալ իրականութիւն են։ Ցուստ փաշայի, Ալի փաշայի Տաճկաստանն այս փորձառութեան գալափարն ընդունած և անոր իրաւունքը յարդած էր։

Օսմ. Սահմանադրութիւնն այս ամէնը փոխեց։ Միայն Օսմանցի կայ, ըսաւ, չկայ ալ Հայ, ոչ Յոյն, ոչ Պուլկար։ Միայն մեծամասնութիւն կայ, ըսաւ, չկայ փոքրամասնութեան իրաւունք։ Եւ, ատոր հետեւանքն այն կը թուի ըլլալ թէ մենք Հայերս իրաւունք պիտի չունենանք պահանջել որ եւրոպա ղրկուելու համար նշանակուած հոգ թանասան ուսանողներէն որչ մէկ մը Հայ ըլլայ։

* * *

Օսմանեան Խորհրդարանը ճշմարիտ մտահոգ մը անձրեւել տուաւ դպրոցական աշխարհին վրայ և, ըստ երեւոյթին, դալ ատլի ալ նոյն առատաձեռնութեամբ պիտի վարուի։ Ինչ է Հայերուն բաժինն այս մտահոգութեան։ Բան Հայ ցեղին չատուկ բան մը չի կայ, բայց այն Հայ աշակերտներն որ պիտի կրնան յաջողապէս մրցիլ Թուրք աշակերտներու հետ, պիտի չահին մրցանակը։ Ամենուն երեք հարիւր ֆրանք և երեքհեւերկի ծախք, բարձր կրթական

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄՏՔԷ ՁԱՆՅԱՇ ՓՈՐՁԱՆՔ ՄԸ

Ա.յս միջոցիս առանձինք ասրեկան խեղճ տղեկ մը կայ որ զուարճութեան դիքանան է իր տատիկին հետ մինչեւ Ո՛չ օրը է, ո՛չ տղքատ, ո՛չ ալ հիւանդ։ Կայուտա ու վերադէմ տղայ մըն է՝ մեծամասնութեան և որուն հայտն ու մայրը գինքը խնդրի տեղ կը սիրեն։ Ա.յս տըղան դեռ ամիս մը առաջ երջանիկ կ'ապրէր, իր մօրը գուիկը, անհոդ ու անվիշտ ու բոլորովին անդիտակից աշխարհի իրերադարձութիւններուն և հանդարտիկ սրտատրիկ, առանց փորձանք մը նկատ... գինքը թաղաւոր կրնն։

Ու այդ չարաչար օրէն ի վեր խեղճ Անէչա Մխրտա, Պարախատանի մանուկ Շահինչանը, իր սակաւօք գահին վրայ սրիւն արցունք կուլայ, առատորէն մինչեւ իրիկուն։

Յուսահատութ, անմխիթար, Անէչա Մխրտա կը նախընտրէ իր գիշերը սպասել քան մօրմէն ու հօրմէն հեռու, գահին վրայ բաղմիլ։ Բայց ո՛չ, անպատճառ պէտք է թաղատար մնայ, պետական չահը պատչա կը պահանջէ։

Անցածներեզը կը փորձէ փախչիլ թաղատարութեան ձեռքէն։ Կը հրամայէ ձիւը պատրաստել ու երբ պատրաստ քիչ մը կը հեռանայ, իր հօրը քով ծագատած նեբքինի մը կ'ուսուցչուհէ ձիարչաւ մը կատարել ու երկուքը միասին կ'սկսին ձիերը վազցնել։ Հետեւորդներն ալ նոյն ոյնպէս կը կարծեն թէ՝ ատոր պարզ քմահաճոյք մըն է, բայց երբ կը տեսնեն որ ձիերը կ'սկսին գաշնդիկէց Շահէն բնակարանը, դէպի Ձերկէնատ դիմել, կը կատագին և կ'ուզեն հասնիլ խեղճ թաղատարը։ Վերջապէս ձիաւորներէն մին կը յաջողի Շահէն առաջ անցնիլ, բռնել ատոր ձիուն սանձէն և ստրճանակը քաչելով՝ կը պատայ։—«Եթէ ձեր Բարձր և Ամենազօր Վեհափառութիւնը հիմա իսկ ձիէն վար չիջնէ, ինքզինքս պիտի սպաննեմ»։ Տգան գող կ'ելլայ սպառնալիքէն ու տեսնելով որ ծրագիրը չյաջողցայ., գլուխը կախ, տրտում տեսար, կը վերադառնայ իր պալատ՝ Սուլթանապատ։

Անգղիական մեծ թերթ մըն է որ այս պատմութիւնը կ'ընէ իր թէչրանի թղթակցին մէկ հեռագրովը։

Սրտայոյզ չէ այս ակամայ թագաւորին վիճակը։

Հետեւեցի կայսրներէն մին՝ Վիտելիոս՝ երբ գահէն բռնի վար առին պրնսորական պետութիւնները ձիաց չուան մը անցուցած, փողոցէ փողոց կը քաչքըշէին նախատինքի տարափներու և խառնակի հարուածներու տակ, լուր մրնչու վերջին չունչը յանձնելէ առաջ, պետական չահը պահանջէ թէ մինչ իրենց սէրն է, ու կ'ողողակէր. «Եւ սակայն ես ձեր թագաւորն եմ»։

Խեղճ Անէչա Մխրտա, ընդհակառակը, լալագանչ ու պաղատագին կ'աղերսէ. «Ես ձեր թագաւորը չեմ, ես ձեր թագաւորը ըլլալ չեմ ուզեր»։

— Ո՛չ, կը պնդեն անոնք ատրճանակը ցոյց տալով, դուն մեր սէրն ու խչտանն ես, մեր թագաւորը, մեր Շահինչանը...։

Ու տարտամ տգան կուլայ ու կուլայ, «Ես թագաւոր չեմ ըլլար» մրմնջելով։

Իր Սուլթանապատ պալատին պատուհանին արդեօք ինչ հոսանուած աչքերով կը դիտէ հէդ Անէչա Մխրտա, բոհատ լսկուանները որ հանում, ուրեմն տակ ու վայրկեան մէջ, մինչեւ իրիկնամուտ կուկուն խաղալէ ետքը, մանչերնին հոլսան տղատ հանդիստի կը վերադառնան իրենց իրենց թրմիկը, ժողովուրդն ալ քով պատսպ մը բան ուտելու։

Թագաւորէ... Լաո՛ւ, ինչ տագտուկ, ինչ չատատատական բան։

ՊԱՏԿ—ԹՍԾԻ

ԵԼԵՓՏԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԵՆԱՇՆՈՐՀԻՆ ԳՈՐԾԸ

Տէօչէ Պանքի կողմէ Պր. Հիւկընէնի և Թանկիճի միջև վարանաձած նամակ մը և բացատրութիւններէ կը տեսնուի թէ Զիբլիլի Ելեքտրական ընկերութիւնն ինքնին դիմում չէ ըրած հանրային գործոց նախարարութեան, այլ մի ոմն ճէմալ պէյ կը կատարէ դիմումները անոր հաշուին։

Դալով այն պահանջին որ, ըստ օրինի, գրամագլուխ երաչխաւոր պէտք է ըլլայ ամէն մենաշնորհ ստանդող, վերաքիչալ ընկերութեան պարագային մէջ, երաչխաւորը ոչ թէ Տէօչէ Պանք այլ Տէօչէ Օրիանթ Պանքն է։

Ինչպէս երեկ կըսէինք, Թուրքիոյ գիւղերուն համար միակ ցանկալի բանն այն է որ գործեր բացուին։ Այս ընկերութեանց հետն ո՛ր պահն ալ ըլլայ. մեզի համար ընդունելի է, բաւ է որ վառանելի և լուրջ դրամատուներ ըլլան։

ԳԱԲՐԻԷԼ ԷՖ. ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ ԵՒ ՙՔԱՆԻՆ՚

Գաբրիէլ Էֆ. յայտարարած է թէ ապագէն բաղդաքարը մը ուած է Ընդհ. Դրամատունեան ,Քանիճը ամբաստանելով իր դէմ իբր դրպարտիչ։ Միւս կողմէ Քանիճ կը պնդէ թէ՝ ինք յանցած է որ Գաբրիէլ Էֆ. չափի հրաժարի, որքան որ ալ հրաժարելու լուրը քանի մը օրէ ի վեր հրապարակ ելած է։ Սակայն հետեւցնելու է որ, բաղձացած բանն անոր հրաժարիլն է, և եթէ ասիկա տեղի ունենայ, Թուրք թերթին յարձակումները պիտի դադրին։

Ինչքան այս դժգոհութիւնը Գաբրիէլ Էֆ.էն է։ Առ երեւոյթս, իրեն դէմ եղած գանգատն այն է թէ, տարիէ մը ի վեր ինքն հանդուցուած գործ մը չի կատարեր, և եւրոպական դրամատուներուն առջեւ չիրցաւ Թուրքիոյ դէմքը բանալ։ Ասա ժողովուրդին հայացքը։

Իսկ Երիտասարդ Թուրքերը բոլորովին տարբեր գանգատներ ալ կրնան ունենալ։ Ինչ են ատոնք։ Ո՞վ կրնայ գիտնալ։ Մերթընդոյն ակումբներու խորհուրդներն են, որոնց թափանցել չէաս կարելի չէ։

Բայց կրնանք հոս մի առ մի թուել թէ՝ ինչո՛ր կը նեղանայ Գաբրիէլ Էֆ.ի երեսին։

1. Սկիւտլի Խալամ Երեւելիներէն Մխներ պէյ, Բէյլան Ալբէի փաշա և ուրիշներ միացած, ուզած են փոքրիկ երկաթուղիի գծի մը տրամուելիան։ Քանիճ կ'ըսէ թէ Գաբրիէլ Էֆ. Ժողովարանութիւն չանած է անոնց առաջ և ըսկզբ որ գրամական ապահովութիւն տալու են, մղեր է վերինգը որ Տէօչէ Պանքի վիճակ, և այս Պանքն ալ ծանր պայմաններով գործը ընել ուզած ըլլալուն, Սկիւտլի վերոյիչեալ խմբակները, զղուած, հրաժարեր են իրենց դիզեցիկ մասնաժողովէն։

Ասոր պատասխանելով, Հիւկընէն կ'ըսէ թէ՝ Տէօչէ Պանք, ո՛չ մտէն ո՛չ հետաքրքրութիւն ո՛ և է յարաբերութիւն չէ ունեցած այդ մարդիկներուն հետ։

2. Քանիճ ամբաստանած էր թէ Տէօչէ Պանք իրեն չատուկ ոսկեղ դրամական կառոյցութեան վիպագիրներեն առած էր Գաբրիէլ Էֆ.ի, որպէս զի, այս վիպագրին ալ այդ ոսկեղ բանհաճելը մնայուն համար իրեն դիմողներուն ներկայացնէ։ Ասոնք ալ ատոր մէջ որպէս թէ յորդոր մը պիտի տեսնեն Տէօչէ Պանքի հետ կապակցութեան մը մէջ մտնելու։ Վերոյիչեալ Սկիւտլի էշրաֆը ատացած են եղեր այսպիսի տպաւ թղթեր։ Պր. Հիւկընէն կը մերժէ այս ամբաստանութիւնն ալ, ըսելով որ այսպիսի տպաւ թղթեր երբեք նման հասատատութեան մէջ տեսնուած ու դործածուած չեն։

Այս ոճին վրայ կը չարաճախ կարդ մը ուրիչ կէտերու մասին եղած ամբաստանութիւններու հերքումը։

Այս հարցաքննութիւնէն կը տեսնուի թէ մեծ յանցանք մը ունի Քանիճ էֆ.էն։ Ինչ որ տակն Թանիճին անհրաժեշտ մեկնութեանց առարկան կը կազմէ, այն ալ այն վարչական տնօրինութիւններն են զոր ըրեր է նախարարութեան մէջ տչտամութիւնը արգիլնալու կերպով բաժնելու համար։ Գաբրիէլ Էֆ. կարծեր է օգտակար բան մ'ընել, զոր օրինակ, մասնաղիտական խորհրդարանի մը (Սէրվիչէն Էֆ.) յանձնելով կարգ մը խորհրդներու ուսումնասիրութիւնը, մինչդեռ նոյն անօրինութիւնը Թանիճ կը նկատէ Խաբուն խորհրդներ վարագուրող միջոց մը։

ՆՈՐԻՆ «ՆԷՃԱԹ»

Նեճաթ երեք ու կէս սիւնակի մէջ կ'աշխատի համոզել մեզ թէ ինքը չի նկատեր ամբողջ Հայերն ապստամբ։ Սակայն պատասխանատուութիւնը երկուքի կը բաժնէ։ Ատոր մեկ մասը կ'իյնայ վալի ձէվատ պէյի և ինքը իր պաշտօնին վրայ պահող Ներքինի դործոց նախարարութեան վրայ, իսկ միւս մասը... Հայերուն վրայ։

Վալին, կ'ըսէ, եթէ կարող մարդ մը ըլլար, կրնար խուճապութեանց առաջքն առնուլ և դէպքը սահմանափակել չատ նեղ չրջանակի մը մէջ, արդիլելով անոր ատաճանատուը ին, որովհետեւ իրենց ճնուերովը ու ընթացքներովը պատճառ եղան որ դեռ Սահմանադրութեան ոգւոյն և իմաստին անտեղեակ եղող Խալամ ժողովուրդը սխալ ուղղութիւն մը տուաւ իր կրօնական և հայրենասիրական զգացումներուն։

Եթէ հարցնելու ըլլանք թէ ինչ բանի մէջ կայացաւ այս սխալ ուղղութիւնը. պատասխանն է չարդ։

Երբոր մեկը չի կրնար քաղդացական ամբողջ քաղաքականութիւն ունենալ որ համաձայնի դատապարտել իր կրօնակիցները այս կարդի սխալ ուղղութեան մը մէջ իրենց Հայերուն ապստամբ ելան։ Սակայն պատասխանատուութիւնը երկուքի կը բաժնէ։ Ատոր մեկ մասը կ'իյնայ վալի ձէվատ պէյի և ինքը իր պաշտօնին վրայ պահող Ներքինի դործոց նախարարութեան վրայ, իսկ միւս մասը... Հայերուն վրայ։

Վալին, կ'ըսէ, եթէ կարող մարդ մը ըլլար, կրնար խուճապութեանց առաջքն առնուլ և դէպքը սահմանափակել չատ նեղ չրջանակի մը մէջ, արդիլելով անոր ատաճանատուը ին, որովհետեւ իրենց ճնուերովը ու ընթացքներովը պատճառ եղան որ դեռ Սահմանադրութեան ոգւոյն և իմաստին անտեղեակ եղող Խալամ ժողովուրդը սխալ ուղղութեան մը տուաւ իր կրօնական և հայրենասիրական զգացումներուն։

Բայց ասոր ալ կրնայինք չատ ուշադրութիւն չդարձնել, եթէ միւնոյն նամակին մէջ վարդապետ չըսէր... «կ'սխալսիլ յառաջիկայ ճիստերը ամուլ անցնելու...»

Ամուլ անցնել որքի՞ միջոցով։ Դևոնդ վրդ. ինքը երեսփոխան չէ—և Գէղորդ եպիսկ.ի ընտրութիւնն ալ բնականացաւ դժբաղդաբար— որպէսզի կարենայ ինք անձամբ կատարել այդ ինքնին չատագործ գործը զոր միայն աւելի մեծ չատանք մը պարտկիզու համար մարդ կրնայ խորհիլ։ Ուրեմն «իրենց կողմին պահպանը» և անունները կը հաղորդէ իր թղթակցին։ Ժողովին մէջ տեսանք ու կը տեսնանք կոր թէ՝ որո՞նք են «ի նպատա» խօսողները, և առ չէ անշուշտ զոր մեզք մը պիտի համարէինք անոնց, քանի որ խնդիրը քննութեան մէջ է տակաւին և ամէն մարդ կրնայ իր համոզումները յայտնել առանց անպատասխանատուութեան մեծամասնութեան թողլով յայտնուած դատապան կարծիքները լսելէ վերջ դատնութ գնահատել և վերջնական վճիռը տալ։

Ինչպիսը կը փոխաբի սակայն երբ Դևոնդ վրդ. կը թուէ ուրիշ մէկ քանի անուններ, որոնք այդ օրուան նիստին ներկայ չըլլալով կամ ի նպատա խօսած չըլլալով հանդերձ՝ Դևոնդ վրդ.ի կողմէ կը չիշատակուին իրրև իր մարդիկը։

Բայց ասոր ալ կրնայինք չատ ուշադրութիւն չդարձնել, եթէ միւնոյն նամակին մէջ վարդապետը

Եւ յիշեցէք որ այդ միևնոյն երեսփոխանները վճիռ պիտի արձակեն իրենց դեղձաթաք ամբաստանութիւնը Դևոնդ վարդապետին մասին . . . :

Հակառակ խոչոր բառեր արտասանելու խորչանքիս՝ կ'ըսեմ թէ այս մեծ գայթակղութիւնը եթէ իրեն արժանի դասն ու դարմանը չառնայ, կը նշանակէ որ մեր ազգային բարոյականը փտած , փտախտաւորուած է :

ՎԱՀԱՆ ԹԷՔԵԱՆ

Քաղաքական

ԿՐԵՏԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

ՔՈՒՐՔ ԵՒ ՀԵԼԼԷՆ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄԸ

Հելլինական դատվճիռին պատասխանը Բ . Դրան վերջին ծանուցագրին չէ հասած երեքշաբթի , ինչպէս որ խօսուցուած էր : Կ'ըսուի որ այս օր պիտի յանձնուի այդ պատասխանը : Զոյց կը չրջի նմանապէս թէ մեծ պետութիւնց դեսպանները հանդիպած են Բ . Դրան , անոր խորհրդ տալու համար որ Յունաստանի նկատմամբ չափաւորութիւն ցոյց ասց և հրաժարի ճնշում բանեցնելու դաղափարներէ : Այս ծանուցագրերը պրուած է , ասանկին թագաւորական խորհուրդներուն ընդդիմութիւնը կրնայ տկար հետեւանքներ ունենալ թէ՛ներսինքն կրեսացոյներուն և թէ Յունաստանի համար : Կը յուսացուի նոյն իսկ որ դրօշակը ասանց միջադէպի վար պիտի առնուի , որովհետև թերեւս Դարձագրիր Յանձնաժողովը լրիւ իսկ ձեռնարկէ այս գործողութեան : Հանդէսէն Հառ քաշուած հետագրի մը նպատակ հելլինական դրօշակին վերուած պահապանները ամրոցէն հեռացուցած են ոստիկան-զինուորներ կազմէ , միջազգային պահականներու հետ արբենալ հոգ բանալու մը առաջքը առնելու համար : Կը յուսացուի որ այսօր պետութեանց նաւային նոր ուժերը Սուդայի ծովախորշը պիտի հասնին , թէ անմիջապէս դրօշակն ալ վար պիտի առնուի : Ուրիշ հետագրի մը համեմատ , չորս պաշտպան պետութիւնները պահեստի ունին երրորդ պատերազմական նաւ մը , զոր Սուսա պիտի դրկին , եթէ հարկ ըլլայ :

Թրիպոլեան խօսելով Արեւելքի մէջ նաւային ցոյցի մը համար պատերազմական պատրաստութեանց վերաբերեալ չրջոզ զրոյցներու մասին՝ կ'ըսէ թէ ասանկ պատահականութիւն մը նոյն իսկ չէ վիճաբանուած պետութեանց կողմէ :

ՈՆՉ Կ'ԸՍԷ ԷՏՈՒԱՐԴ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

Թարլսթաան մէջ Մեծն Բրիտանիոյ թագաւորը ընթրիքի ընդունեց Ռուսմանիոյ ներքին գործոց նախարար Մ . Պրաթիանոն : Կրեսական հարցին վրայ խօսելով Էտուարտ Է . յայտարարած է թէ՝ Անգլիա պետութեանց հետ համաձայն է Արեւելքի մէջ խաղաղութիւնը պահպանելու համար , թէ երբեք չի պիտի ընդդիմանայ Սահմանադրական Թուրքիոյ յառաջդիմութեան , որուն համար անկեղծ համակրութիւն մը կը մնայ անոր :

ՊՕՅԹՐՕՓԸ

Նիկ Ալիբիան համեմատ , Մ . Ա . Ց . Դամիճեան Գալաթիոյ մասնաճիւղը նիստ գումարած է Տրամոյի մէջ հրատարակած պօյքօթին վերջ մը դնել տալու համար : Զանազան հատուածներ կրճատելու կրօնական պետերը , ինչպէս և քաղաքական երեւելիներ մասնակցած են այս հաւաքման : Որոշուած է կազմել յանձնաժողով մը , բաղկացած ասոնց ներքոյ միւսիւլմաններէ , վերջ յոյներէ , և երկու հրեաներէ , Հօգա Մէհուտա էֆ-ի նախագահութեան տակ : Այս յանձնաժողովը Տրամա պիտի երթայ , հանգիստելու համար ժողովուրդին , պօյքօթին ծանր հետեւանքները : Այս ուղեւորութիւնը հաղորդուած է Դամիճեանի կեդրոնին , ինչպիսով որ իր կողմէն նմանապէս պատասխանները նշանակէ :

** Մայրաքաղաքին մասնաճիւղերը և նաւավարները պրոյած են չի մասնակցել նաւահանգիստ հասնող յոյն նաւերուն , ոչ ապրանք և ոչ ալ ճամբորդ հանել : Երեքշաբթի օր , այս նաւավարներուն բոլոր պետերը նիստ գումարած և պօյքօթի հրատարակած են հելլէն ապրանքներու դէմ :

Երեքշաբթի օր , հելլինական դեսպանատան առաջին քարտուղար Մ . Նաուսմ Բ . Դուռ գացած և երկար տեղակցութիւն մը ունեցած է Վարչապետին հետ , հելլինական ապրանքներուն և նաւերուն դէմ հրատարակուած պօյքօթին մասին : Մ . Նաուսմ այս պիտի վերջնական վայ , Մեծ-եպարքոսը , Ներքին գործոց նախարարին հետ համախորհուրդ , հրահանգ տուած է ստանբուլի տեղական մեսչութեան , որպէս զի հրաման ընէ մասնաճիւղերու և նաւավարներու ընկերութեան , հելլինական ապրանքներուն և նաւերուն դէմ պօյքօթը դադրեցնելու համար , հակառակ պարագային , ծանր տուգանքի ենթարկելով : Նոյն օրը այս ընկերութիւնը պիտի գումարէր , վերջնական որոշում մը ունենալու համար այս խնդրին մէջ . կ'ապահովցուի որ իրենց որոշումը կատարութեան կոչուելէն եւած խորհրդարանին համաձայն պիտի ըլլայ : Սրգէն , կարգ մը զրոյցներու նայելով , մասնաճիւղերը և նաւավարները արամադիր են դադրեցնելու պօյքօթը , որովհետև սկսած են ըմբռնել թէ իրենց չահերուն ալ հակառակ է : Այսպէս պօյքօթը իր հակահարուածը ունեցած է : Յոյն նաւագիպ ընկերութիւնները հակա-պօյքօթ հրատարակած են թուրք տաիհատներուն դէմ , որոնց սեփականատէրներէն տարապայման դիներ կը պահանջեն :

ՄԱՄՈՒԱՆ ԿԱՐԾԻՔԸ

«Ինդիրը , կ'ըսէ Ֆիկարօ , չատ պարզ է և կրնայ քանի մը բառերով ամփոփուիլ : Օսմանեան կառավարութիւնը վերջերս ծանուցագիր մը ղրկեց Յունաստանի , կրեսացիներուն վարմունքին և Մահիդոնիոյ մէջ հելլինական էմիգրիներուն նկատմամբ : Հելլէնական դաշինքը պէտք եղածին պէս արժանաւոր և ճարտար պատասխան մը տուաւ այդ ծանուցագրին , որ թէ ձեւին և թէ եղակացութիւններուն մէջ , բաւական կարծր էր : Ցունաստան , ըսուած էր անոր մէջ , չի կրնար պատասխանատու լանուիլ Կրետացիներու կողմէն գործած արարքներուն նկատմամբ : Եթէ , արդարև , ասոնք ալ կը սերեն Յոյն ըլլալ քան թէ Թուրք , և եթէ քիչ մը չափազանց համարձակորէն կը յայտնեն իրենց այս նախանձութիւնը , յանցանքը Յոյներունը չէ . այնքան անիրաւ որքան գարչելի քան մը պիտի ըլար դանոնք պատասխանատու քանել : Թուրք կառավարութիւնը հելլինական պատասխանը ատանալ չուտով , ուրիշ նոր ծանուցագիր մը ղրկած է : Մինչև հիմա անոր մասին գիտցածը սիրող յոռետեսութիւնը արդարացնելու չի ձգարիր : Թուրքերը Աթէնքի դաշինքէն կը պահանջեն որ ուրանայ Կրետէի , Մակեդոնիոյ , և Ադրիատիկ դասի մէջ , հակահմուրք գործունէութիւն մը ցուցնող հելլինական սպանիչը : Ամենք կ'ըսեն թէ այդ գործունէութեան բացորոշ ապացոյցներն ունին ի ձեռին : Եթէ այնպէս է , թող մէջտեղ հանեն և հելլինական կառավարութիւնը պարտաւոր պիտի ըլլայ այն ատեն անմիջապէս զսպել այդ ապօրինի գործունէութիւնը : Եթէ քանի մը գործիչներ , հայրենասիրական խանդավառութենէ մղուած , անհատի հեռատ մը ցոյց տուին , ոչինչ այնքան դիւրին է քան զանոնք խելքի բերելը : Այս ամէնուն մէջ , ոչնչ կայ որ երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները վրդովելու բնոյթին ունենայ : Թուրքերը անսասկայն պիտի պահանջեն որ Կրետացիները անյապաղ վար առնուն հելլինական դրօշակը , զոր պղծկցին Հանէի ամրոցին վրայ , հակառակ պետութեանց : Հիմա ամէն ոք կ'սպասէ որ խնստութեան տեղի տան : Եթէ այսպէս չընեն , մեծ պետութեանց դժգոհութիւն պիտի պատճառեն : Պարագանութիւն ունինք ըսելու որ , այս վերջնականները քնաւ արամադիր չեն անոնց տղայութիւններուն ներողամիտ աչքով նայելու : Կամ անմիջապէս վար պիտի առնեն հելլինական դրօշակը , զոր իրաւունք չունին պարգելու , կամ եւրոպական պահականներու նաւասաստները պիտի ստանձնեն այդ հոգը : Բայց այդ նաւասաստները , անդամ մը որ ցամաք ելլեն , ալ չեն կանուխ ներին նաւ չպիտի նասին վերադառնալու համան . . . »

ՆԵՂՈՒԹՆԵՐՈՒ ՀԱՐՑԸ

Նախ Ֆրայհ Փրեսէր նայելով՝ Վիեննայի լաւատեղեակ չրջանակները չեն կարծեր որ նեղուցներու հարցը այժմէական ունի : Զարմի Իտալիա ուղեւորութիւնը , Թագաւորին հետ ասոնցելու համար , բնաւ ասիթ չի հայթայթեր , որ՛ե ալ ըլլայ , վերաքննութեան մը ենթարկել նեղուցներէն անցնելու իրաւունքը ամամոտիպով միջազգային պայմանները , որովհետև Զարը պատրաստած է Թրքական նեղուցներէն անցնիլ այդ ուղեւորութեանը մէջ : Սասը պատճառը պարզ է : Թուրքերէ մէջ արամագրութիւնները նպաստաւոր չեն այս հարցին բացմանը : Եթէ սակայն , Բ . Դուռը բացատրար մէկդի Թողլով իր հպյակէսը , իբր մասնաւոր չարդանք Ռուսիոյ Զարին անձին համար , իրեն ուղևորող նաւերուն պատնէշ նեղուցներէն անցնիլ , ապահովութիւն պիտի փութար հանդիսատրապէս յայտարարելու որ , պէտք չէ նախընթաց մը սեռնել այս պատմութեան մէջ , թէև դաշնագիրներով երաչխաւորուած իրաւունքին չարած կը մնայ , օտար դրօշակ կրող պատերազմական նաւերուն արդիլելու համար երկու նեղուցներէն անցնել :

** Հռոմէն հետագիր մը կը յանուածանէ թէ՝ Ռուսական ձեռնհաս չրջանակները կը յայտարարեն թէ՝ անճիշդ է որ բանակցութիւններ տեղի ունեցած են Տարանտէլներու խնդրին առթիւ : Այս մասին չրջող զրոյցները կը բացատրուին այն լրտղութեամբ թէ՝ Զարը Իտալիա մտնող դբօսանութեան պիտի ուղեկցին նաև որոշ թուով պատերազմական նաւեր :

** Կը յանուածանի որ անդրաժչտ Թերմանը չնորհուած է Զարին երկու դբօսանութիւնը նեղուցներէն անցնելու համար :

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԴԱՐԻԱ

ՖՐԱՆՑ-ԵՕԶԷՖ ԿԱՑՍԸՐ

Երէկ բովանդակ Աւստրիա-Հունգարիոյ մէջ մեծ խրախճանութեամբ տօնուեցան Ֆրանց-Եոզէֆ կայսեր հօթանասնամեակին նշանակութեամբ տարեդարձին համադիմները :

Այս առթիւ չահեկան կը համարինք կենդանագրերը գծել հոս եւրոպայի վեհանձներուն երեսին :

Վիեննայի , ինչպէս ամբողջ Աւստրիոյ մէջ , ծերունի կայսրը պաստառոյր յարդանքի մը առարկայ է : Առաւօտ կանուխ , արեւածագին , կայսրը Վիեննա Հօֆպուրկը կը հասնի , գալով Շէօնպրունէն դիմելիչ , որ մայրաքաղաքին դուրը կը գտնուի : Թիկնապահ մը ընկերացած , կառքով կը պտրպի փողոցները , առանց պերճանքի : Ոչ ոսկեճամուկ սպասաւորներ , ոչ պոմպ մուկ և ոչ հանդիսաւորութիւն : Հասկաակ իր այս պարզամիտութեամբ , կայսրը կ'ողջունուի ամենքին կողմէ «կեցցէ»ներով , կին , երիտասարդ , ծեր և երիտասարդ , իրարու հետ կը մրցին իրենց բարեգալուստի ողջոյնները կայսրին մէջ : Հօֆպուրկի մէջ , կայսրը Պետութեան գործերովը կ'զբաղի , ամէն օր , ժամը հօթնէն ուեթը : Հոն կընդունի այդիւտանտները մեծ մասը և իր նախարարները հոն կը ժամուցանուին իրենց տեղեկագիրները : Արեւը մարը մանուկն երկու ժամ առաջ , կաւք կը հնծնէ և Շէօնպրունի կը վերադառնայ , մինչեան պարզ ճաշակով որով սկսած էր : Կանուխ կը ճաչէ , բաւական կանուխ կը պառկի և չաս կանուխ ալ կ'արթնայ : Երբոր իշխանները իրեն այցելութիւն ասան , ինչ որ չաճախ կը պատահի Վիեննայի մէջ , ինքն իսկ պատրաստ կ'երթայ փոխադարձ այցելութեան : Երբոր ցուցահանդէս մը բացուի՝ անձամբ ներկայ պիտի գտնուի :

** Կայսերական ընտանիքին անդամները այս եղանակին մէջ ամենքն ալ Վիեննայէն բացակայ են : Գահաժառանգ իշխանը Սիմայի մէջ Ռուսմանիոյ թագաւորին հիւրն է : Հոնկէ , Հունգարիա պիտի երթայ և իր ճամբորդութիւնը չի տեւներ : Արչիդուքս Լէոպոլտ Սալվատոր ժամանակ մը ի վեր կը ճամբորդէ Պոսնա-Հերսեգովինայի մէջ և երկրին բոլոր ամենահետաքրքրական տեղերը պիտի այցելէ : Զօրավարմունքը աչքէ կ'անցնէ , կառավարական գործառնական հարմունքները կը քննէ , ընակչութեան հետ չփման մէջ կը մտնէ , մեկ բառով անխոնջ է և գործունեայ :

ՕՍՄ. ՄԵՊՈՒՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

ՀԱՐԳ ՆԻՍՏ

Ա Ն Ա Տ Օ Լ Ո Ւ Ի
ԳԱՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ

ՎԷՄ՝ ՅԱՆՑԱՒԱՐՈՒԵՐՈՒ ՆԵՐՔԱՆ ԱՌԹԻՒ

ՆԵՐՔԱՆ ՕՐԻՆԱԳԻԾԸ

ՊԱՏՊԻՆԱՑՆԻ ԱՄՓՈՓԱԿԱՆԸ

Ժամը Յին լսուելուան Ժողովը՝ նախագահութեամբ Ամէտ Բիլա պէյի :

Եպարքոսէն օրինագիծ մը եկած էր որով կ'առաջարկէր ՋՆՂԷ Տարիէլ-Պայրը , անոր պահպանները ցրուել՝ Պալոյ և գաւառի զեկերօթիի վարժարաններու մէջ , ուսուցիչներուն առժամապար թոշակ առլ և չէնքն ալ յատկացնել Միլքիէ վարժարանին : Տար-իւլ-Պայրը հաստատած էր Սալա-իւլ-Համիա իբր անաք ազգ արհեստանոց վարժարան , սակայն ոևէ արդիւնք չէր տուած , ընդհակառակը անհատներ մը եղած էր : Այս օրինագիծը քննած էր Կրթական Յանձնաժողովը և հաւանած էր այդ հաստատութեան Ջնջման : Յանձնաժողովին կողմէ Միւֆիտ պէյ (Նիկոմիդիա) բացատրեց թէ Ջնջման դիմաւոր պատճառը այժմ իրենց նպաստին չեն կրնար ծառայել , քանի որ երկրին մէջ գործադրուած չկան , ուր աշակերտները գործնական կրթութիւն ստանան : Եւրոպացի մէջ այս ձեւով են արհեստանոց-վարժարանները . հակառակ պարագային անօգուտ են : Նիկոմիդիոյ արհեստից վարժարանը առաջնակարգ կը համարուի , սակայն այսօր երբ Նիկոմիդիոյ չուկան պատիք , այդ վարժարանին ընթացքատրա մէկ կօչկակար , մէկ դերձակ չկայ : Արհեստանոց-վարժարանները այն ատեն միայն օգտակար պիտի ըլլան , երբ մեր մէջ ալ գործարաններ հաստատուին :

Բանի մը հօգանիներ առարկեցին թէ նպաստները կը յատկացուին թէ՛ անճիշդ է որ բանակցութիւններ տեղի ունեցած են Տարանտէլներու խնդրին առթիւ : Այս մասին չրջող զրոյցները կը բացատրուին այն լրտղութեամբ թէ՝ Զարը Իտալիա տանող դբօսանութեան պիտի ուղեկցին նաև որոշ թուով պատերազմական նաւեր :

Եպարքոսէն օրինագիծ մը եկած էր որով կ'առաջարկէր ՋՆՂԷ Տարիէլ-Պայրը , անոր պահպանները ցրուել՝ Պալոյ և գաւառի զեկերօթիի վարժարաններու մէջ , ուսուցիչներուն առժամապար թոշակ առլ և չէնքն ալ յատկացնել Միլքիէ վարժարանին : Տար-իւլ-Պայրը հաստատած էր Սալա-իւլ-Համիա իբր անաք ազգ արհեստանոց վարժարան , սակայն ոևէ արդիւնք չէր տուած , ընդհակառակը անհատներ մը եղած էր : Այս օրինագիծը քննած էր Կրթական Յանձնաժողովը և հաւանած էր այդ հաստատութեան Ջնջման : Յանձնաժողովին կողմէ Միւֆիտ պէյ (Նիկոմիդիա) բացատրեց թէ Ջնջման դիմաւոր պատճառը այժմ իրենց նպաստին չեն կրնար ծառայել , քանի որ երկրին մէջ գործադրուած չկան , ուր աշակերտները գործնական կրթութիւն ստանան : Եւրոպացի մէջ այս ձեւով են արհեստանոց-վարժարանները . հակառակ պարագային անօգուտ են : Նիկոմիդիոյ արհեստից վարժարանը առաջնակարգ կը համարուի , սակայն այսօր երբ Նիկոմիդիոյ չուկան պատիք , այդ վարժարանին ընթացքատրա մէկ կօչկակար , մէկ դերձակ չկայ : Արհեստանոց-վարժարանները այն ատեն միայն օգտակար պիտի ըլլան , երբ մեր մէջ ալ գործարաններ հաստատուին :

Բանի մը հօգանիներ առարկեցին թէ նպաստները կը յատկացուին թէ՛ անճիշդ է որ բանակցութիւններ տեղի ունեցած են Տարանտէլներու խնդրին առթիւ : Այս մասին չրջող զրոյցները կը բացատրուին այն լրտղութեամբ թէ՝ Զարը Իտալիա տանող դբօսանութեան պիտի ուղեկցին նաև որոշ թուով պատերազմական նաւեր :

Հօճա Քասըմ (Կեսարիա) ըսաւ թէ տասնակ սրբելով վրան պատկեր չի նեղով արհեստ չըլլար , պէտք է քօի , բիւֆեկի , զրհիլը չնկելու արհեստը սուղծել ու զարգացնել . անանկ գործ կանոնաւորութեան մրակատարութիւն փարա չըներ . իսկզբով պարիսպ չինել ըսել է տուիկ . . .

Կարճ վիճաբանութենէ մը ետք Ժողովը ընդունեց Տար-իւլ-Պայրի չնջման օրինագիծը :

Անցան օրակարգին որ էր նահանգներու դատական վերակազմութեան օրինագիծը : Դատական նախարար Նէճմէտտին Մօլլա . — Ամենուն ծանօթ է թէ Յուլիս 10ի չրջանութեան հետեւանքով չատ տեղեր քաղաքական յանցագործներու արձակման առիթ , բանտերնին արձակուելուն նաև կարգ մը ուրիշ յանցագործներ և ոճրագործներ : Պոլոյ մէջ բանտարկեալները ապատամբելով բանի գործ ելան : Ասկից զէշ օրինակ մը եղաւ գաւառներու համար ալ և նոյն բանը կրկնուելուա : Ասյօր , 15,000 հոգիին ուելի ազատ կը պտրան նոյն կարգի յանցագործներ : Կառավարութեան պարտքն էր ընակարար զանոնք դարձնել ձերբակալել և բանտարկել : Ասոր համար պէտք պիտի ըլլար որ ամէն տուն խուզարկուի . Միայ որ չատեր այս դատապարտեալներէն դատապատ և օրինաւոր գործի սկսած են : Ամենց դէմ չարժիլը յուղում պիտի պատճառէր և ատկէց ներքին խըռնդիր մը ծագելով վնասարարան մեծ ուժ մը գործածել պէտք պիտի ըլլար : Ասոնցմէ գործ կան նաև ի բոյակայութեան գատապարտուած տաղորական յանցագործներ և ոճրագործներ , որոնց Բիւրոփեսթի մէջ գանուածնեղուն ներսէմ չորսդ մը կայ Բեսմիլ փոչպի օրէն . սակայն չէր ճչդուած թէ ո՞ր նահանգներուն համար գործածդելի է այդ նեղրսմը : Ես Պալատաի մէջ ալ անայ այս պարագան : Աչիբէճիներու հակառակութեանց հետեւանքով 10 հազարէ աւելի ի բոյակայութեան գատապարտուածներ կան այն կողմերը : Այս մարդիկը դէպի կառավարութիւնը տաքցընելու համար վերջապէս կ'պտժէր խորհիլ , որովհետև անոնք իրենց երկիրները չեն գտնար , վախնալով ձերբակալուելէ : Թէ՛ ասոնց և թէ Յուլիս 10էն ետք փախչողներուն դէմ միջոցներ ձեռք առնելը ներքին հինգատասներ թիւն մը համարկնուս համար , օրինագիծ մը պատրաստեցինք անոնց մասին , ինչպէս նաև միւս բանտարկեալներուն մասին , որպէս զի արդարութեան դործ մը կատարած լլլանք :

Ներքին գործոց նախարար , Թալէաթ պէյ ալ համաձայն եղաւ , ըսելով թէ երկրին անդորրութեան տեսակէտով կարեւոր է այս :

Զօհրապ . — Հինէն ի վեր կը գժգոհինք անդորրութեան պակասութենէն . ասոր պատճառը այն էր որ յանցաւորները չէին պատժուիր և կառավարութիւնը անկարող էր : Յանցագործները ներելով դարմանելը սխալ քաղաքականութիւն մըն է , զոր պիտի մերժէինք , եթէ կառավարութիւնը ատրբէյճանի մէջ ձեւով մը չթերբէր ինչպէս նոա : Յիշուած պատճառներուն բերմամբ , կարգադրութիւն մը հնծնելին մերժել կարելի չէ : Մենք թուրքիոյ ցոյց աուինք Սահմանադրութենէն եաք և ասոր արդիւնքն է որ հոս անա եկած է հարցը : Միայն թէ , Թողլով առջինները , այլ փախստականները երբ Սահմանադրութիւն հաք ալ ոճիրներ գործած են , անոնց համար ո՞րչափ խիստ պիտի ըլլանք :

Զայներ . — Ամնիայն խստութեամբ և անողոքար պիտի պատժուին :

Զօհրապ . — Բանի որ այս զգացումը կը կրէք , ա՛լ ըսելիքս չմնաց :

Դեղամ . — Փախստականներուն մէջ անանկ ոճրագործներ կան , որոնք երբ չպատժուին ու չձերբակալուին , խառղաշփոթութիւնը երբէք չպիտի սպասվուի : Ես կը ճանչնամ և անուններով կը ցուցընեմ մարդիկ որոնք այնքան արիւններ թափած , տուներ քանդած են և անպատիժ կը պտրին . ասոնք մինչև որ չձերբակալուին , ո և է մեկը չպիտի համարձակի անձնական գատ բանալ : Անառակիկ ձեղի կը ցուցնեմ ազերսագիր մը , զոր ստորագրած են Բալամ և ոչ-Բալամ գնւագիրներ , որոնք կը հաբատարարեն . ասոնց գլուխը սերբ-պէյի կարտներ կան , որոնց դէմ ձայն չեն կրնար հանել : Ես կը միջոցեմ այդ կարգի փախստականներուն ներսմ չընորհուելը :

Զայներ . — Անձնական իրաւունքները կը մնան :

Դեղամ էֆ . կ'ուզէր չարունակել խօսիլը , բայց առարկութիւններ ըրին և ատոնց կարդալ օրինագիծը :

Հօճա Վէհպի . — Յանցագործներուն արձակումը երկրին անդորրութիւնը ինձմէն խախտել ըսել է : Ուրիշ տեղերը չեմ գիտեր , բայց Դոնիպոլի , Էնկիւրիի համար հիմակ կ'ըսեմ ներքին գործոց նախարարին որ քանի մը դատարակ ղրկը ղրկէ : Անառօղուի ամէն գիւղերը աւազակներով չրջապատուած են , այս աւազակներուն ձերբակալուածները արձակելը սխալ է , մեզք է :

Հօճա Զէնկիզ Ասլեանի . — Կը յաւելմ որ մենք այս օրէնքով պիտի գառնանք մեր երկիրները : Զեմ հասկնար թէ ինչ պարտաւորութիւն կայ այս օրէնքը չընելու , ներելով վայրագ մարդոց : եթէ լսնդրը փախստականներուն համար է որոնց մասին կ'ըսուի թէ անարդարու թիւնէ կը վախնան , եթէ սանոք անմեղ են , թող դան և Սահմանադրական կառավարութենէն դատուին . ա՛լ արդարութիւնը կասկածի տակ չէ :

Ուրիշներ ալ խղճքնին . սակայն բղդղքները ներման դէմ չէին , այլ օրինագծին պատուհասած պատգամներուն դէմ : Մէկ քանի հոգի անարդար դատն եղածը , ընելով թէ մինչ փախչող բանտարկիալները ամբողջովին կը ներուին , անդին բանտը մնացողները կը պատուին տակաւին . եթէ ներսմ է , անոնք ալ պէտք է Թողուլ . եթէ չէ՛ մի՛ւսներն ալ պէտք է դարձնել բանտ նետել :

Վերջապէս երկար վիճաբանութենէ եաք , սա ձեւով ընդունուեցաւ այդ ներման օրինագիծը :

Յօդ . 1 . — 1324 Յուլիս 10էն առաջ գործուած յանցանքներու (ձիւնհա) առթիւ ամբաստանուալ , իբ քաղաքացութեան և կամ իր ներկայութեան գատապարտուածները , ձերբակալուած կամ բանտարկուած ըլլան կամ չըլլան , պատիժէ զերծ պիտի մնան :

Յօդ . 2 . — Նոյն թուականէն առաջ գործուած ոճրական արարքներու առթիւ ամբաստանուած կամ դատապարտուածները , փախած ըլլան կամ ձերբակալուած , դարձեալ զերծ են օրէնքին սրամադրած պատիժէն :

Յօդ . 3 . — 324 Յուլիս 10էն առաջ գործուած ոճիրներու առթիւ քանաքակուածներու մասին քննութիւնը և գատաստութիւնը պիտի չարունակուի : Միայն թէ երբ իրենց յանցանքին ապացոյցներ , 5րդ յօդուածին համաձայն , պատիժ պիտի որոշուի : Իսկ Սահմանադրութեան հաչակման թուականին մինչև վեց տարի , երբ այս օրէնքին օգտուող գատապարտեալ մը ուրիչ ոճրական արարք մը գործէ , այն ատեն իր պատիժը պիտի ծանրացուի յետագայ արամադրութեանց համաձայն :

Յօդ . 4 . — Յուլիս 10էն առաջ գործուած ոճիրներու առթիւ ձերբակալուած կամ քանաքակուած այն անձերը որոնք նոյն թուականին քանտէն ելած կամ հանուած են , անոնց մասին ալ հետագնդում չպիտի կատարուի : Միայն թէ , այս կարգի անձեր եթէ վեց տարուան մէջտեղ երկրորդ ոճիր մը գործեն , այն ատեն երկրորդ ոճիրին պատիժին վրայ պիտի բարդուի , առաջինն ոճիրէն իր կրելիք պատիժը , ըստ 5րդ յօդուածի փոփոխութեան :

Յօդ . 5 . — Անոնք որ 324 Յուլիս 10էն առաջ գործուած ոճիրներու առթիւ գատապարտուած ըլլալով հանդերձ բանտէն չեն ելած , կամ չեն հանուած , և կամ ելած կամ հանուած ըլլալով մեկտեղ ձերբակալուած են , առնոյմէ մանուան և ցմահ թէապարտութեան գատապարտուածներու պատիժները 15 տարի թէապարտութեան պիտի փոխուին , ցմահ բերդարգելութեան և աքսորի գատապարտուածներու գատաստիը 15 տարի բերդարգելութեան կամ աքսորի պիտի փոխուի . առնոյմէ գործ միւսներուն պատիժներն ալ կէս առ կէս պիտի զեղչուի : Այս բոլորին ալ սակայն , առաջուց բանտարկուած ժամանակամիջոցը պիտի հաշուուի :

Յօդ . 6 . — Նախորդ յօդուածներուն պատրաստութիւնները անձնական իրաւանց չպիտի վնասէ :

Ներքին գործոց նախարարը սակէց եաք առաջարկեց հետեւեալ յօդուածը որ ընդունուեցաւ :

Յօդ . 7 . — Յուլիս 10էն մինչև Մարտ 31ի դէպքը , Սահմանադրութիւնը ամրապնդելու մասին գործուած ոճիրները ներման արժանացած են :

«Սահմանադրութիւնը ամրապնդելու» բացատրութեան իբր օրինակ նախարարը ցոյց տուաւ Ֆէհիմ փաշայի սպանութեան պարագան :

Ժողովին վարչական ձիւղը կը գրէր թէ Ցակոբ էֆ . Պալիկեան մինչև Յուլիս 19 աչխատած էր , և իր Թողակը ամբողջովին կը պահանջուէր ընտանիքին կողմէ :

Ժողովը միաձայնութեամբ որոչեց ամսակարը ամբողջ վճարել :

Նուսուհի Բէմալ . — Տէր նախագահ , ասկէց առաջ ալ առաջարկ մը կար Պալիկեան էֆ-ի պաշտօնութեանց համար : Ես անձամբ վկայ եմ Պալիկեան էֆ-ի պաշտօնութեանց և առաքելութիւններուն : Ազգային ժողովին փառքին անհամապատասխան է անոր որբերը լքել :

Նեհիմ Մազիհան . — Արդէն ընդունուած էր այդ առաջարկը :

Ուրիշ մը . — Ոչ , չփոթութիւն մը եղած էր այդ օրը :

Համտի (Բրէվեզա) . — Հանգուցեալ Մանուսիսեանի մասին ինչ գործողութիւն որ եղաւ , նոյնը պէտք է ըլլայ նաև Պալիկեանի մասին :

Վերջապէս ժողովը որոչեց այսօր անդամ մըն ալ կարդալ նոյն առաջարկը :

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

				դինք.
Աբիսօն առաւ.				
Համեր	7	ան.	Սիմավ	145
			Ագէհէր	148
Իմպէն	10	»	Գարաֆնաթ	148
Վիաման	16	»	Մէհմէտճէ	148
			Գարաֆիաթ	150
Տիւսիլեան	10	»	Թավշանլու	148
			Քէօթահիա	140
Ուէյթօլ	3	»	Գարաման	140
			Ագէհէր	148
»	2	»	Զիլէ	165

Այս շաբթու մէջ 48 ոտուկ ծախուեցաւ . հրապարակը հատուտ է : Առացուած ապրանքները 660 կողով են անցեալ տարուան 943 կողովին դէմ :

Թիւրիմ առաւ . Սիկրը 116 պալէտ Եօզղատ դահէկան 18—18 1/2ի : Հրապարակը անգործ է առանց փոփոխութեան :

Գարի.— Անառօղուի ապրանքը Հալտար փաշա մահուամայի յանձնելէ 35էն 35 1/2 փարայի ծախուեցաւ :

Տարեմ.— Երեսուն հազար քիլօ Պալկաթիայէն և 6 վագոն Անատօլուէն եկան : Թուսիայէ և Ռումանիայի գներուն մեծ անկումը պատճառուսւ հոս ալ հրապարակը Թոյլ է : Ձերմակը 47էն 50 փարա , խառն 45էն 47 փարա , կարծրը 47էն 50 փարա :

Բուրդ.— Հալտար Բաշա վագոն յանձնուած 7 դահէկան և 4 փարայի ծախուեցաւ :

ՏՆՕՐԷՆ ՄԸ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Առաքաւորի Կեդրոնական Վարժարանին համար կ'ուզուի անօրէն մը , որ բարձրագոյն կրթութիւն ստացած ըլլայ և մասնաւորապէս դիմի կարեւոր ճիւղի մը :

Դիմել Հայրենիքի տնօրէնութեան :

Ներքին Լուրեր

ԲԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ որոշեց խնդրել Բ. Դռնէն որպէս զի մայրաքաղաքին մէջ ելեկտրականութիւնով լուսաւորութիւն և չարժիչ ոյժ հայթայթելու մենաշնորհը ֆաղաքապետութեան տրուի։

ՕՍՄ. Ա.ԶԳ. ՊԱՆԲՍ. — Լոնտոնէն կը հեռագրուի թէ Սըր Էրնէսթ Ռէսըլի կողմէ հիմնուելիք Օսմ. Ա.զգ. Պանքային դրամագլուխը մէկ միլիոն օսմ. լիրայի հասնելու վրայ է։ Ժողովուրդին մասնակցութիւնովն ի վերջոյ այս դրամագլուխը պիտի կրնայ աւելնալ։

ԵԻՄՆԻ ԴԻՊԲԸ. — ԵԻՄՆի մէջ պատահած աւազակային դէպքի մը մասին Թասվիրը Էֆեֆար սա մանրամասնութիւնը կը հաղորդէ։ Հոսկայացին Հիճէ պաշտ փոխադրող վիրաւորական կառաւն մը մեծ թուով աւազակներէ յարձակումի կ'ենթարկուի մի քանի Տուբան էֆ. և 16 դինուոր նահատակուելուն, 16 դինուորներ դերի բռնուելուն և 100 հոգինոց պահապան զօրաբաժինը այն տեղ ատն մը մէջ քանդիլ եղաւ։ Աւազէսին լուրն առնուելուն պէս բազմաթիւ զօրք պատրաստակ կ'ըլլայ հետապնդելու աւազակներուն վրայ և կառավարութիւնն ուրիշ միջոցներ ալ գործադրելու վրայ է։

ԻՏԱՐԵԻ ՄԱՆՍՈՒՄԱԼԻ առաջին գործակալ Մէհմէտ պէյի դրամական զեղծումներու մասին կազմուած մասնաժողովը երեւան հանեց մինչեւի 228 հազար ղրչ. քայը և իր քմնութիւններուն աւարտելով տեղեկագիրը տուաւ։

ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ Պրուսա ճամբորդութիւնը տեղի պիտի ունենայ Շապան ամսոյ 16ին։ Հնաւանդ սովսրութեան մը համաձայն Սուլթանին Պրուսա գըտնուած միջոցին հոն դրամ պիտի կոխուի։

ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵՆԱՆ էֆ.ի մասին Թանիճ քննչաւութիւններուն առաջիւ. որուն մասին կանխաւ տեղեկութիւն տուինք, Իթթիհատի խմբագիրը տեսակցութիւն մը ունեցեր է նախարարին հետ և հարցուցեր է Նորատունկեան էֆ.ի.— Լրագիրներու մէջ թէ՛ Պոլսոյ ելեքտրական մենաշնորհին և թէ՛ եԻէնի երկաթուղիի պայմանագիրներուն վերաբերած և ձեր նախարարութեան դէմ դրուած յօդուածները անչուշտ ձեր ուշադրութեան հանդիպած են. սոսկ մասին ինչ կ'ըսէք։— Ասոնք բոլորովին ճշմարտութեան հակառակ են։ Ընթերցողները չատ աղէկ կը հասկընան թէ ինչ դիտումով գրուած են. որով ես չեմ ուզեր բացատրութեան մտնել։ Միայն թէ Մամուլի նոր օրէնքի համաձայն այդ յօդուածները դրսին դէմ գաս քանալու համար ընդհանուր դատախազութեան կը դիմեմ կոր։ — Կրնա՞ք հաղիլ այդ ելեքտրականութեան խնդիրը և խնդրարկուները։— Պոլսոյ մէջ ելեքտրականութեամբ լոյս և այժ հայթայթելու համար Պոլսոյ և Գալաթայի կողի ընկերութիւնները նախապատուութիւն ունէին, այդ պատճառաւ որոշած է խնդիրը անդամ մը ամենց վերաբերութիւնէն ապահել և հարը աճուրդի դնել։ Այս մենաշնորհը խնդրողներէն մին ատա ներկայ է։ Մ. Կոլչմիթի ըսուած անձնաւորութիւնը այս է։

Այս մենաշնորհը խօսակցութիւնը փոխանակելէն դասնալով խմբագրին հարցումներուն վրայ Մ. Կոլչմիթի ըսաւ թէ նախարարութեան մէջ իր գործերը գոհացուցիչ եղանակաւ առաջ կ'երթան և թէ երեք 8-10 օր պայմանաժամ սորուած է լուն իսկ իր դիմումին վրայ և թէ այս գործին համար ո՛չ մէկ կողմին դէմ գանգատ մը չունի։

Նորատունկեան էֆ. յայտներ է նաև թէ Մ. Կոլչմիթին գաս թէև ուրիշ չատ խնդրարկուներ կան, բայց ատոնց մէջ հաղիւ 4-5 կարեւոր խնդրարկուներ կը գանուին և ատոնց միջև ձեռնտու պիտի գրուի այդ մենաշնորհը։ Այս պարագան հաստատել վերջ Իթթիհատի խմբագիրը եԻմնի երկաթուղին ինչպէ՞ս եղած է։ — Նախարարութեան մէջ լսած կանոնի պայմանագիրը պատրաստուած, Բ. Դուռը ղրկուած է, այն տեղ ալ քննուելէ վերջ՝ նախարարաց Խորհուրդին եկած է։ Նախարարաց Խորհուրդն ալ Մէպտսական Ժողովին ղրկուած և Մէպտսական Ժողովին Հանըսզուա Շիմոութեանց Ցանձնաժողովին մէջ քննուած ըլլալով՝ Զորեքշաբթի եւ Հինգշաբթի օրերը Ժողովին մէջ խորհրդակցութեան աւարկայ պիտի ըլլայ։ Խորհրդակցութեան ես ալ ներկայ պիտի գտնուիմ և եթէ հարկ ըլլայ՝ խնդիրը պիտի պարզաբանեմ։ Ազգին փոխանորդներն անչուշտ խնդիրն իր սէնք եղած ձևին պիտի վերածեն, որով աւելի երկար խօսքի աւելորդ է։

ՄՈՒՀՄՈՒՏ ՇԻՎՔԷԹ փաշա, Ներքին և Արտաքին գործոց նախարարները առջի օր երկարօրէն խորհրդակցեցան Նպաքցոյնի հետ։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆՑ նախարարութեան կողմէ վերակազմութեան յանձնաժողովին անդամ կարգուած են Հաչուտակալ Բէչատ, Ճամբանեանը և կառավարներու ընդհանուր Սրբազան հաստատ

ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԴԻՇԵՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՅԵՐԵԿՈՑ

ՍԿԻՒՏԱՐ–ՍԷԼԱՄՍԷՋ

ՅԱՓՈՒ ՏԱՐԵԾՐՋԱՆ

Վարժարանը կ'վերաբացուի Գշ. Սեպտ. 1ին, դասախօսութիւնք կ'սկսին Բչ. Սեպտ. 7ին։ Վերաբերեալ ամէն կերպ իրենց քննութիւնները կրնան անցնել Սեպտ. 1էն 6 միայն։ — Վարժարանին ներքին Մարմինը կազմուած է Ամար Նիկողոսեան (Բ. անօքէն), Լեւոն Թաշճեան, Արմենակ Պաղտասարեան էֆ ներէն, Մ. Ժիւլիայէ և Տիկին Ռոզ Ս. Նիկողոսեանէ որ իւ մաս նաւորի ոյզ մնուցողի և առողջութեան հոգը կ'սահմանէ. ուսուցչական մարմինը կարեւոր փոփոխութիւններ կրած է։— Աւագ և երիտասարդ կարգաց ուսուցումը յառաջիկայ տարեշրջանէն կը ճիւղաւորուի Առեւտրական, Գիտական, և Գրական հատուածներու։ Առեւտրական հատուածին դասընթացքը 2 տարի է։ լեզուներու պէտք եղած ընդլայնուած մը տրուած է։ Մանկավարժական դասընթացք մը պիտի հատատուի որուն պիտի կարենան ստանալ վարժարանին չաշակերտները։— Տնօրէնութեան հետ բանակցիլ փափաքողք կրնան դիմել Բ. Տնօրէնութեան մօտ, Օգստ. 1էն սկսեալ կէս օրերէ վերջ։ Տնօրէնը վարժարանը կը գտնուի Օգս. 15էն սկսեալ ամէն օր։ Թղթակցութիւնք պէտք է ուղղել հետեւեալ հասցէին.

Յ. Ռ. Պէրպէրեան, Տիր եւ Տնօրէն
Պէրպէրեան վարժարանի։
10—4

Տճօրհն
Յ. Ռ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

Գ. ՔԱԼՓԱԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ

ՅԱՋՆԱԿԱՏ. ԵՒ ՆԵՐԿԱՑՈՒՑՈՒԻՉՔ

ԾԱՆՈՒՑՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ

Կ. Պոլսոյ եւ Գատաւորու ամեն
Լուգիրճերուն համար

Բերա, Բանասէր Տ'Ալէճի, Բերա.

Ամերիկեան վերջին նորութիւն։ Գրելու մեքենայ չառ պարզ, տեսանելի և հասասատուն։ Դիւրաթեքիամբ և կէս ժամուան մէջ կարելի է սորվիլ։

ԳԻՆՆ Է 14 ՕՍՊ. ՕՍԿԻ 50—19

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԲՈՒՐՍ 1828 — 1829

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԲՈՒՐՁ, ԲԼԱՍ ՎԱՆՏՕՆ 9

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

ՀՐԴԵՀԻ ԶԻՒՂ

Ապահովագրեալ դրամագլուխ	25	միլիառ ֆրգ.
1907ին դանձուած ապահովագրին	28	միլիոն »
Մինչև 1907ի վերջը հատուցուած վնասք	350	» »
Դրամագլուխ և պահեստք	134	» »

ԿԵԱՆՔԻ ԶԻՒՂ

Ընթացիկ ապահովագրութիւնք	338½	» »
1907ին գանձուած ապահովագրին	12½	» »
Մինչև 1907ի վերջը հատուցուած վնասք	231	» »
Դրամագլուխ և պահեստք	179	» »

Ինչպէս այս թուանշաններէն կ'երեւի, Ընկերութեան կրկին ճիւղերու դրամագլուխն ու պահեստը խոշոր գումար մը կը կազմեն որ ևսկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻՒՆԻՕՆի ապահովագրեալ։

Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակագոյք, նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի ԳԵՐԱԶԱՆՑ քան ուրիշ ո՛ և է Ընկերութեան պայմանները։ Ապահովագրութեան ամէն ձեւերն ամէնէն ժամն դիւրերով օրինակի համար՝ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄՈՒՀՈՒ, ԽՈՒՌ, ԴՐԱՄՕԺԻՏԻ, ԵՒԼՆ։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհանուր Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ
Պետ կենաց ճիւղին ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ–ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Սթամպուլ, Սուլթան–Համամ, Քաթըրճը Օղլու բասած։
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1831 Մարս 20ի Կայս. Ուխազով արտօնեալ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեդերսպուրկ

Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մոռսկաա 27

Դրամագլուխ ամբողջովին վճարեալ	10,666,666 ֆր.
Ընդհանուր ռեզերվներ	187,322,000 »
1907ի հասոյթ	83,232,000 »
1881ից ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է	581,115,000 »

Ընկերութիւնը չատ նպաստաւոր պայմաններով կ'ապահովագրէ հրդեհի, ծովային վառոդներու և ամէն տեսակ արտասահմանեան ապրանքներու փոխադրութեանց ռիսկերու դէմ, կեանքի բազմատեսակ թղթիներ անհամեմատ, անհաչիւռ պայմաններ։— Նաև, երկաթուղիով և չափառատով ճամբորդութեանց ռիսկերու և նոյն իսկ ապակիներու կոտրելուն դէմ ապահովագրութիւններ։ Դիմել Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան, Վչվկոտա փողոց, Գալաթիա,
Պոլսոյ Գործակ. Սչիր էֆ. փողոց, Տիլիվլ Զաատ Խան, Թիւ 26, Դ. ԱՐԱԳԵԱՆ Տնօրէն Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին
Ա. ՀԵՒՐՄԵՒԶ

սընթացք մը պիտի հատատուի որուն պիտի կարենան ստանալ վարժարանին չաշակերտները։— Տնօրէնութեան հետ բանակցիլ փափաքողք կրնան դիմել Բ. Տնօրէնութեան մօտ, Օգստ. 1էն սկսեալ կէս օրերէ վերջ։ Տնօրէնը վարժարանը կը գտնուի Օգս. 15էն սկսեալ ամէն օր։ Թղթակցութիւնք պէտք է ուղղել հետեւեալ հասցէին.

Յ. Ռ. Պէրպէրեան, Տիր եւ Տնօրէն
Պէրպէրեան վարժարանի։
10—4

Տճօրհն
Յ. Ռ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

Անատոլուի Օսմանեան Երկաթուղի

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ Հայտար–Փաշայի եւ Բեւնիկի միջեւ երթեւեկող կառախումբերու

1909 Մայիս 1 (Ն. Տ.)էն սկսեալ

		Առտու							ԵՐԹ			Իրիկուն						
Կամուրջ	մ.	— —	10 48	11 —	11 56	12 49	1 02	2 28	3 53	4 40	5 24	6 53	7 49	8 47	9 22	9 51		10 33	11 06	11 40	12 38	1 18
Հայտար–Փաշա	ժ.	— —	11 08	11 20	12 16	12 39	1 22	2 48	4 05	4 30	5 11	7 13	8 09	9 07	9 42	10 11		10 53	11 26	12 —	12 58	1 38
	մ.	10 45	11 16	11 30	12 26	12 44	1 27	2 53	4 10	4 35	5 51	7 25	8 14	9 15	9 48	10 17	11 —	11 07	11 32	12 06	1 02	1 43
Գըզըլ Թօփրագ	»	— —	11 24	— —	12 34	12 52	1 35	3 01	4 18	4 43	5 59	7 34	8 22	9 23	— —	10 23	....	11 15	11 40	12 14	1 10	1 51
Ֆէնէր Եօլու	»	10 57	11 28	12 02	12 37	12 56	1 38	3 04	4 21	4 47	6 02	7 38	8 26	9 26	— —	10 29	....	11 18	11 44	12 18	1 13	1 54
Կէօզ Թէփէ	»	— —	11 32	— —	12 41	1 —	1 42	3 08	4 25	4 54	6 06	7 43	8 30	9 30	— —	10 35	....	11 22	11 48	12 22	1 17	1 58
Էրէնքէօյ	»	11 03	11 39	12 02	12 46	1 04	1 47	3 13	4 29	4 55	6 10	7 48	8 34	9 33	10 —	10 38	....	11 26	11 52	12 26	1 22	2 03
Պօսթանճը	»		11 45	12 20	12 52	1 14	1 53	3 19	4 36	5 01	6 16	7 55	8 40		10 06	10 44		11 31	11 59	12 34	1 28	2 08
Մալթեփէ	»		11 54	12 33	12 59	1 19	2 01	3 28	4 44	5 08	6 25	8 07	8 48		10 15	10 51		11 32	12 07	12 42	1 36	2 10
Գարթալ	»		12 04	12 49		1 29	2 12	3 38	4 54		6 35	8 22	8 58		10 25			11 33	12 18	12 53	1 46	2 26
Բէնաթկ	»		12 11	1 —		1 36	2 19	3 45	5 01		6 42	8 32	9 05		10 32			11 39	12 25	1 —	1 53	2 33

		Առտու							ԴԱՐՁ			Իրիկուն						
Բէնաթկ	մ.	10 17		11 37	12 14	12 42		2 01	2 38	2 48	4 07		6 04	7 46	9 25		9 46	11 04			12 07	12 46
Գարթալ	»	10 25		11 45	12 22	12 54		2 10	2 46	3 10	4 15		6 12	7 54	9 33		9 57	11 12			12 16	12 55
Մալթեփէ	»	10 35		11 56	12 33	1 04	1 34	2 20	2 56	3 26	4 25	5 18	6 23	8 05	9 43		10 13	11 23	11 52		12 26	1 05
Պօսթանճը	»	10 43		12 04	12 41	1 10	1 42	2 28	3 04	3 37	4 34	5 26	6 31	8 13	9 51		10 24	11 31	12 01	12 22	12 35	1 13
Էրէնքէօյ	»	10 50	11 54	12 11	12 48	1 17	1 49	2 34	3 11	3 48	4 40	5 32	6 37	8 19	9 58	10 22	10 36	11 37	12 07	12 30	12 41	1 20
Կէօղթէբէ	»	10 54	11 58	— —	12 52	— —	1 53	2 38	3 15	3 52	4 44	5 36	6 41	8 23	10 02	10 26	— —	11 41	12 11	— —	12 45	1 24
Ֆէնէր Եօլու	»	10 58	12 03	— —	12 57	— —	1 57	2 42	3 19	3 57	4 49	5 40	6 45	8 28	10 06	10 31	10 44	11 46	12 16	— —	12 49	1 28
Գըզըլ Թօփրագ	»	11 01	12 06	— —	1 —	— —	2 —	2 45	3 22	4 01	4 52	5 48	6 48	8 31	10 09	10 34	— —	11 49	12 19	— —	12 52	1 31
Հայտար–Փաշա	ժ.	11 09	12 14	12 21	1 08	1 27	2 08	2 53	3 30	4 10	5 —	5 51	6 56	8 39	10 17	10 42	10 54	11 57	12 27	12 40	1 —	1 39
	մ.	11 14	12	26 26	1 13	1 33	2 13	2 58	3 35	4 20	5 05	5 56	7 01	8 44	10 22		11 02	12 05	12 34		1 06	1 44
Կամուրջ	ժ.	11 31	12	46 46	1 33	1 53	2 33	4 18	3 55	4 40	5 25	6 16	7 21	9 04	10 42		11 22	12 25	12 54		1 26	2 04

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ ՖԷՆԷՐ–ՊԱՂՃԷԻ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԵՐՈՒՆ ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

ԵՐԹ			ԴԱՐՁ		
Գարաքէօյի Կամուրջ	մեկնումի	6 36 7 49	Ֆէնէր Պաղչէ	մեկնումի	8 46 11 08
Հայտար–Փաշա	ժամանումի	6 56 8 09	Ֆէնէր Եօլու	»	8 28 11 47
» »	մեկնումի	7 01 8 44	Գըզըլ Թօփրագ	»	8 31 11 20
Գըզըլ Թօփրագ	»	7 09 8 22	Հայտար–Փաշա	ժամանմ.	8 39 11 28
Ֆէնէր Եօլու	»	7 10 8 23	» »	մեկնումի	8 44 11 33
Ֆէնէր Պաղչէ	ժամանմ.	7 20 8 35	Գարաքէօյի Կամուրջ	ժամանումի	9 04 11 53

ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

ՄԱՆԿԱՒԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ–ԼԵԶՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ԱՂՋԿԱՆՑ ԵՐԿՐՈՐԴԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ (ԳՈԼԼԷՋ)

ՇԷՆՔ ՆՈՐԱԿԱՌՈՑՑ, ԲԱՐՁՐԱԴԻՐ ԵՒ ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ

Դիտեւորիկ եւ Յերեկեայ

Մեր աղջկանց Գոլէջի միամեայ յաջող ընթացքին գնահատութէն քաջալերուած կուգանք լրացնել կարեւոր պակաս մը հատատելով մանչերու ուրոյն Առեւտրական — Լեզուաբանական վարժարան մը, որուն ախրող լեզուն պիտի ըլլայ Ֆրանսերէն, որ Օսմ.ի և առեւտրական ուսմանց հետ ամէն օր մէկ մէկ ժամ պիտի ուսանդուի։

Պետական Համալսարան մտնել ուզող պատանիներն ալ յատկապէս պիտի պատրաստուին։

Մանրամասն տեղեկութիւն ստանալու համար՝ փափաքողք վարժարանին յայտարարիքը կը դրկուի։

Հիմնադիր–Տնօրէնը
ՊԵՏՐՈՍ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Ծանօթ.— Ի դիւրութիւն գաւառացի Պատ. Ծնողաց և պաշտպանաց, բանակցութեան համար կարելի է տեսնել Հիմնադիր–Տնօրէնը բացի Ուրբաթ և Կիրակիէն ամէն օր երեկոյեան ժամը 10էն վերջ, Պոլիս, Զէյռեքիլիւ խան, իր մասնաւոր սենեակը, ուր կը վաճառուին Օսմանեանէն բաղմաթիւ դասագիրքերը եւ մեծ բառարանը։ 10—7

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 ՕԳՍ. 2/14 ԵՒ 1320 ՍԷՖ. 20 ԹՈՒԱԿԻՒՐ ՖԷՐՄԱՆՈՒ

Դիմել Ընկերութեան Կեդր. Դրասենեակը, Գալաթիա Նազլը խան, Հէզարէյ փողոց, Թիւ 14, Քօնթէրեթիվ վաճառատան դիմաց կամ հետեւեալ հասցէներուն։

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի եզերի ձամիի հրապարակ։
» Մ. Ի. Սաաօք, Շէյխ–իւլ–Իսլամ խան, Պահչէ Գաբու թիւ 10։
» Սպահ պէյ և Ընկ. Վէզնէճիլէր փողոց։
» Պ. Մ. Սչմէլօղլու, Էմին–Էօնիւ Պահչէ Գաբու, Իլմիր փողոց։
Գաղաթիա, Սչէքճանըր Սչէքճախաս Շուխայի հրապարակ։
» Մ. Ա. Մէնդրէս, Մօտա ճաատէսի.
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Մեծ Փողոց։
Շիշլի, Մ. Է. Ռօսֆ, Պէօյիւքտէրէ ճասուսի, թիւ 137։
Դալաթիա, Մ. Ա. Բիրնճեց, թիւ 12 Թիւնէլ խան։
Մեծ–Կղզի, Բէսսէլ էֆ.։
Մաղրիպիւղ, Մ. Ա. Անկելիաէս, կայսրանի հրապարակ.
Սան Սթէֆանօ, Բէչէկեան էֆ.։

Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

Օսմանեան Ընկերութիւն

ՄԵԾ ԶՈՒԼԱՐԱՆ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՏԱՒԻՒՂ

18. ՄԻՐՔԻՅԻ. ԹՐԱՄՎԱՅԻ ՁԱՏՏԻՍԻ. ԽԻՏԱՎԱՆՏԻԿԵՒՐ ՓՈՂՈՑ. 18

Տպարանատէրները՝ գիր հայթայթելու դժուարութենէն, գնոյն պղծութենէն, չուառով մաշելէն և երթեմն ալ դիրերուն անհետանալ ձուլուելէն կը դանգատէին։ Այս գանգատներուն լսելով և նախատեսելով ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ անունով մեծ Զուլարան մը հիմնուած է Կ. Պոլիս, Չօճա–Փաշա, Խիւսավէնտիկեար փողոց, Թրամվայ Ճասուխի, Թիւ 18, ուր կը պատրաստուին ամէն լեզուէ և ճաշակաւոր տառեր։ Եւրոպա գտած և վերջերս վերադարձած արուեստագէտ մը Թրանսային նորաձեւ մեքենաներ միասին բերած, գեղագիրներ՝ Հայերէն և Թուրքերէն ամէն Բանկոթի վրայ տառեր գեղագրած և այս տառերը վարպետներու կողմէ Ձերիկի վրայ փորագրուած են։ Դիր ձուլելու մասին Կ. Պոլսոյ էֆն ճարտար և արուեստագէտ ու փորձ վարպետի մը հետ ընկերակցած բլլալով, ցիչեալը՝ ուրիշ ձուլարաններու պէս աչկերտներու չձգելով, ինք անձամբ գործին դլուխը կը գտնուի։ Տառերը երկու տեսակ մետալէ չինել տալորական ևղած էր, բայց դիմանալու և ճաշակաւոր բլլալու համար երբորդ մետալներ ալ կը դրուին և ծախքէ չվախնալով այս մետալներուն ամէնէն լաւն և ամէնէն մաքուրը կը գործածուի և չաճախորդաց դիւրութեան համար գիներն ալ խիստ չափաւոր են։

Կը խնդրուի ամէնու չաճախորդներէն որ բարեհաճին անդամ մը այցելել մեր Զուլարանը, համոզում գոյացնելու համար գիներու դրլալու աժանութեան և դիրերու տեսակներուն մասին։ Դասատական յանձնարարութիւնք կը կատարուին անթերի կերպով։ 50—20

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի հրատարակութեան համար դրկուած ձեռագիրները թղթին մէկ երեսը միայն և բաւական եզածչափ յատակ գրել։

ԲԱՐԶՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՊԱՐՏԻԶԱԿ

Վարժարանիս յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի Դշ. Սեպտ. 7 (Ն. Տ.)։ Թուաբերկրին և Գրաճառկրին դասընթացքը աւելի զօրացնելու համար՝ վարժարանս լաբորատորիան ունեցաւ իր ուսուցչական մարմինին մէջ աւելցնելու Ս. էֆ. Աբեղեա և Զէյա պէյ։

Գրչագրութիւնը տարեվերջին է 16 օսմ. ոսկի, կէսը մուտքի տանն և կէսը Ծնունդին վճարելի։ Իւրաքանչիւր աչակերտ դանձապահին յանձնելու է 1 օսմ. ոսկի՝ դիրքի և ուրիշ դպրոցական պէտքերու համար. աւելցուածը իրեն կը վերադարձուի տարեվերջը։ Ծնունդի կամ Զատկի արձակուրդին վարժարան մնացող աչակերտներէն 3 մէջիտ պիտի վճարուի։

Նամակատան միջոցաւ դրամ կամ ծրար պէտք է դրկել Իզմիր, Կարապետ ագա Պօղոսեանի հասցէին։

Աւելի տեղեկութիւններու համար դիմել Մր. Ո. Ռ. Բիթի, կամ վարժարանս դրծակատառ Գրիգոր էֆ. Շահպազեան, Պազարճ–Հաանս, Կ. Պոլիս, ժամ 3½էն 5½ (Ը. Ե.) կամ Տնօրէնութեան Պատուիրակ։

* * *

ՖԱՎՐԻ ԿՐԹԱՐԱՆԸ ՊԱՐՏԻԶԱԿ

Բարեյ. վարժարանի յառաջիկայ Ցաւրի կրթարանին տարեշրջանը կ'սկսի 12 ապրիլ, որուն կէսը պէտք է վճարուի Սեպտեմբերին. իսկ միւս կէսը Ծնունդին։ 12 ապրիլէն սկսեալ վճարող աչակերտները առանձին գործերով պարապելով պէտք է լրացնեն տահմանուած 12 ապրիլի թուականը։ Մուտքի տանն իւրաքանչիւր աչակերտ թուղթի, դիքի և դանապան մասը ծախսուց համար պարտի վճարել 50 դահեկան։ Աչակերտները պէտք է միասին բերեն անկողին սաւան ևկն, ինչպէս նաեւ լաստիքի համար փիճեխիամ։ 8—7

ՏԻՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՇԱՀՆԱԶԱՐ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԵՐԹՈՆ (28)

ՊԱՐՈՒԹԱՆ

Գ.

—Եթէ այդպէս է, պարոն, ըսաւ գնահատողը, կը խղճամ որ դիս այդ մարդուն քով տանիք. բայց եթէ կաըելի է՝ այնպէս ըլլայ որ ոչ ոք իմանայ անոր ընթերցողը։

— Ո՛հ, ոչ ոք նեբա կը մտնէ, ըսաւ անօքէնը, թէեւ սենեակը չորս անկողնոց է, բայց խնդն առանձին է։

— Շատ աղէկ, ուրեմն երթանք։

Անթօնէն, որ իր չուրջն եղողները լաւ կը ճանչնար, երբ տեսաւ որ հարցաքննիչ գատաւորը նեբա կը մտնէ երկայնատակ ու նիհար երիտասարդ մը հետ, որ թեւին տակ թղթատետակ մը ունէր, հասկցաւ թէ խնդիրն ի՛նչ է։

— Ա՛հ, ըսաւ, Պ. Պէրթօմիի գործն հարմար ևկաք։

—Ձիշդ։

Պ. Բաթիւիժան հետեւողին անկողնին քով ածի վրայ կեցաւ և Սեհօ իր թղթերը պզտիկ սեղանի մը վրայ տարածելով՝ նստաւ։

Երբ գրամատետաք սպասաւորը բոլոր առկրաական հարցուփորձերուն պատասխանեց, և ըսաւ թէ անունը Անթօնէն Բօլ է, քառասուն տարեկան, ծիրօճաղ Բաասժաք գաղաքը ծնած և ամբարի, դատաւորը ըսաւ.

—Նայեցէ՛ք, բարեկա՛մս, ինծի պատասխանելու կարող վիճակի մէջ կը գտնէ՞ք ինքզինքնիդ։

—Կատարելապէս, պարո՛ն։

—Դո՞ւք եկաք որ փետրվար 27ին պանքայէն առիք այն 350,000 ֆրանքը, որ հարքէն գողցուեցաւ։

—Այո՛, պարո՛ն։

—Ո՞ր ժամուն վերադարձաք։

—Բաւական ուշ։ Պանքայէն եկանք ևս գացի Բրէսթ Մօսիլիէն, ուր գործ ունէի. ժամը հինգը ըլլալու էր երբ վերադարձայ։

—Կը յիշէ՞ք թէ Պ. Պէրթօմի ինչ ըսաւ, երբ այդ դումարը լրիւն չանձնեցիք։ Մի՛ ամաղորթք պատասխանեցէք։ Ազէկ մը մտքերնիդ բերէք։

—Սպասեցէ՛ք . . . Նախ համրեց պանքնօթները զոր չորս ծրարի բաժնեց և մնացեալը դրաւ. ինքը . . . մնացեալը գոյից և ասոր . . . ինծի անանկ կուգայ որ . . . բայց այո՛, չեմ սխալիր, դուբս եկաւ։

Այս վերջին խօսքերը այնքան ուժգնութեամբ բաւ որ, ծունդը մոնսալով՝ չպժաւ մը ըրաւ և յաւի ձիչ մը արձակեց։

—Ձեր ըսածին չատ ապահո՞վ էք, հարցուց դատաւորը։

Պ. Բաթիւիժան ձայնին հանդիսաւոր չեշտը կ'երեւի թէ սարսափեցուց Անթօնէնը։

—Ապահո՞վ . . . պատասխանեց ակնարեւ վարանումով մը, իրաւ որ . . . գլուխս գրաւ կը դնեմ, բայց ուրիշ կերպ ապահովութիւն չունիմ . . .

Անկարելի եղաւ այնպէս մը ընել որ իր վկայութիւնը աւելի ճշդէ։ Վախցեր էր. ինքզինքը արդէն վտանգի մէջ կը տեսնէր, և եթէ կարելի բլլար՝ ըսածը ետ պիտի առնէր։ Այսու հանդերձ ըսածը ապացուցութիւն ըրաւ դատաւորին վրայ, և դուբս նետ տուն Պ. Բաթիւիժան գրադրին կ'ըսէր.

—Գործը ծանր է, չա՛տ ծանր։

Տիկին Ժիւսիի իջեւանած պանդոկը՝ Կռանց–Առհանճ, Սէն–Միշէլ քարափին ամէնէն փառաւորն է։

Երբ մեկը իր տասնհինգ օրուան վարձքը կանխիկ վճարէ՝ մատուռը մեծարանք մը կը վայելէ։

Այդ Տիկին Ալէքսանտրը, ուր առեղծուածով լեցուն կին մը է եղեր, հիմայ դիրցած է ու քօրէներուն մէջ լաւ մը սեղմուած, միշտ լաւ հագուած է ու կը սիրէ ոսկի չղթաները, որ իր լանջին կուրծքին վրայ կարգ կարգ չարուած են։ Աչքերը դեռ կրակոտ են և սկսածները ձերմակ գայց մազը որ քիթը կարմիր է։ Վատ գի իր ունեցած այլ և այլ ճաչակներէն, — և Աստուած գիտէ թէ ո՛րքան ճաչակներ ունեցած է, — միայն մէկ հատը կենդանի կը մնայ սա կաւին. այն է լաւ ուտել և լաւ գինիներ խմել։ Աւելիք դատ կը սիրէ նաև իր ամուսինը, և այն մէկ մէջտեղն որ Պ. Բաթիւիժան հիւանդանոցէն կը վերադառնար, ինքն ալ չատ սրատասնեայ թեան մէջ էր որ «մարգուկը» չէր դար ճաչելու։ Սեղանի նստելու վրայ էր երբ պատասխանը ըսաւ.

— Պարոնը եկա՛ւ։

Եւ Ֆանֆէրլօ սեմին վրայ երեւցաւ։

Երեք տարի առաջ Պ. Ֆանֆէրլօ գաղտնի սեղեկութեանց գրասենեակի մը ունէր. սեղին Ալէքսանտրը որ արդուզարդի առեւտուր կ'ընար առանց Բաբանգի, պէտք ունեցաւ քանի մը կառաքածելի պահանջքներու վրայ հանել աուլս. իրենց առաջին յարաբերութիւններն ասկից սկսան։ Թէ՛ քաղաքական և թէ՛ կրօնական ամբանութեամբ կարգուեցան, խորհելով որ եթէ կեղեցիկ պահկ մկրտութիւն մըն է, որ իրենց անցեալը պիտի մաքրէ։ Այն օրէն Ֆանֆէրլօ իր գրասենեակին ուրիշին թողուց և մաաւ ոստիկանութեան մէջ. սեղին Ալէքսանտրը ալ առեւտուրէ գաղուեցաւ։

Երկուքն ալ իրենց խնայած գրամը միացնելով՝ վարձեցին ու կահաւորեցին Կռանց–Առհանճ պանդոկը և յաջողութիւն գտան։ Դրացիները չէին գիտեր թէ Ֆանֆէրլօ ինչ գործ կ'ընէ։

— Ա՛խ, աս ո՛րչափ ուշ կուգաս, դուչց տիկին Ալէքսանտրը և ապուրին գդալը ձգելով՝ դնաց էրկին համբուրեց։

Բայց Ֆանֆէրլօ չատ մտազբաղ կերպով ընդունեց կինոջը գգուանքները։

—Ցոդութիւնէս չախչախուեր եմ, ըսաւ. ամբողջ օրը դնաստող խաղցայ Պ. Ֆօվէլի սպասաւորին՝ Պ. Էվարիսթի հետ. Թող տուէ որ ուզածին չափ յաղթէ ինծի, թէեւ վերջապէս խաղէն բնաւ սեղեկութիւն չունի։ Երկու օր է որ ծանօթացայ իրեն և հիմայ իր լաւագոյն բարեկամն եմ։ Եթէ Անթօնէնն տեղ ուղեմ ես մանել Պ. Ֆօվէլի քով, ապահով եմ որ Պ. Էվարիսթ կը բարեխօսէ ինծի համար։

—Ինչ, դուն գրասենեակի սպասաւո՞ր պիտի ըլլաս, դո՛ւն . . .

—Ինչ ընեմ, եթէ հարկ ըլլայ Ֆօվէլի ատն մէջ լաւ հանգուցիչ ընել և ամձերը մտչին ճանչնալ։

—Սպասաւորը բան մը չըսա՞ւ քեզի։

— Այո՛ն, ինծի օգուտ ունեցող բան մը չըսաւ, թէև չատ ատկին դարձուցի։ Այդ սեղատասերին պէս մարդ չկայ։ Էվարիսթի կ'ըսէ որ ամենևին մոլութիւն մը չունի, և ո՛չ խմկ ամենափոքր մոլութիւն մը, որուն չորհիւ գանի մը տաւ վատահի. Զի խըմեր, խուղի չի խաղար, հոմանի չունի, ինչ ըսես . . . աուրքի պէս մարդ է։ Միլիոններ ունեցող հարուստ մըն է եւ նպատակաուոի մը պէս քիչ մ'ալ կ'ծծխուիծխամբ կ'ապրի. խնդալ պէս կը սիրէ կինը, դատակները կը պաչակ, չատախս ընդունելութիւն կ'ընէ, բայց քիչ անգամ ընդունելութեան կ'երթայ։

— Ուրեմն կինը երեսաո՞ւրկ է։

— Կարծեմ վատուճի մօտ է։

Տիկին Ալէքսանտր քիչ մը մտածեց։

— Ընտանիքին ուրիշ անդամներուն վրայ տեղեկութիւն տա՞ր։

— Անշուչտ։ Տղուն մէկը ապայ է՝ չեմ գիտեր ո՛ւր, Անոր խօսքը չընենք, ան է՛ն պզտիկն է։ Ազգանիկը, որ ծրեղացը հետ կ'ապրի, կ'երեւի թէ ապչիան պէս խելօք է։

(Շարունակելի)